

Ilusa talve halvad üllatused viljapuuaias

KRISTA TIIRMAA

Raske lumi rebis noortelt puudelt oksi, jänesekahjustusi on kõikjal üle Eesti ennenägematus ulatuses.

Hulk aastaid olid meie talved pehmed ja lumevaesed, see on suigutanud aedniku valvsust. Nii möödunud kui ka tänavune talv olid aga erakordselt lumerikkad ja pakaselised.

Lumikatte tekke ajal oli maapind vähe külmunud ja seegi sulas paksu koheva lumekihi all. Detsembris ja jaanuaris sadas rohkesti lund. Lume kiht oli kohev ja ulatus Lõuna-Eestis pisut üle poole meetri kõrguseni, Põhja-Eestis isegi kõrgemale.

Eesti Meteoroloogia Instituudi andmetel mõõdeti 8. jaanuaril lumekihi paksuseks Kuusikul 77 cm, Tallinn-Harkus 59 cm ja Jõhvis 60 cm. Marjapõõsad olid üleni lumes, samuti viljapuude tüved ja alumised võraoksad.

Paks lumi kaitses alla 30° pakase kahjuliku mõju eest. Pakase taandumisel ja esimeste sulailmadega lumevaip tihenes. See oli sobiv aeg vabastada alumised madalad oksad lume küüsisist ja tallata tüvede ümber lund.

Oksi on jäisest lumest õige vabastada nii: toetuge ühe käega puu tugi-teibale või mingile muule toele ja teise käega tõmmake ettevaatlikult alumise oksarinde oksad lumest välja. Seejärel tallake lumi ümber tüve ühe jalalaba laiuse sõõrina kinni. Lume tihendamisega vajutatakse maadligi ka rohutaimik ja tõkestatakse hiirte liikumisteid.

Haavad tuleb ravida

Noored puud, kes jäid aedniku abist ilma, kannatasid lume vajumise tõttu. Raske vettinud lumi rebis kaasa noori oksi. Suurem oli kahjustus okste terava (alla 45°) väljumisnurga puhul.

Tüvelt ja tüvepikenduselt rebenud oksad tuleb ära lõigata ja rebendihaavad katta pookevaha, haavapeitsi või õlivärviga. Sellega soodustame puu tervenemist – kaitsekiht väldib niiskuse auramist ja takistab haiguse-tekijate eoste sattumist “veritsevale” haavale.

Halljänesekahjustatud kuueaastane 'Talvenauding' Viljandimaal Polli külas Teorehe talu aiast. Sügisel mähiti puu tüvi kuuseokstega kinni. Kõrged lumehanged avasid jänele juurdepääsu puu tüvepikenduse ja jämedate põhiharude manu. Õnneks saab puud päästa, sest haavandil on näha heledamaid niineosaga koorelaike. Näritud puuosa on vaja kohe katta pookevaha, haavapeitsi või õlivärviga. Ära näritud põhioksad tuleb lõigata tagasi kuni terve koorega oksaosani.

Ulatusliku kahjustuse korral, kui enamik esimese rinde oksi on rebenud ja umbes ¾ tüve ümbermõödust jäänud ilma puitu katva kooreta, on otstarbekam noor võra tagasi lõigata ning kasvatada puule uus võra.

Hiirte ja mügride pahateod

Paks lumekiht ja sula maapind soodustasid näriliste – hiirte ja mügride tegevust.

Hiired liiguvad maapinnal kuluheina sees ühe puu juurest teiseni. Nad

närvivad juurekaela piirkonnas tüve koorest ja koorealusest kambiumist sageli 5–15 cm ulatuses täiesti paljaks. Hiirte tekitatud haavad ei parane, sest koorealune kambiumikiht on tavaliselt täielikult hävinud.

Väliselt varjatud mügri ehk vesiroti tegevus, kes tarbib taimset toitu ja sööb meelsasti noorte puude mahla-seid juuri. Kahjustatud õunapuul puhkevad kevadel pungad ja ta isegi õitseb, kuid närbub peatselt ja lõpuks kuivab.

Puukest kõigutades saab selle vabalt mullast välja tõmmata. Siis võib